

PESTPROTOCOL

CBS Zwingelspaan

Pestprotocol CBS Zwingelspaan
versie januari 2014

Wat is een pestprotocol ?

Een pestprotocol is een handelingsplan voor de school.
Hierin wordt vastgelegd welke stappen de school gaat zetten in het geval van pesten (conform aanwijzingen van het Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten)

Waarom een pestprotocol ?

Dit pestprotocol heeft als doel dat

- Alle leerlingen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich zichzelf kunnen zijn en zich in veiligheid optimaal kunnen ontwikkelen.
- Regels en afspraken zichtbaar zijn, zodat kinderen en volwassenen, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken. Duidelijkheid dus.
- We met wederzijds respect met elkaar omgaan, zodat ieder kind met plezier naar school kan gaan

Leerkrachten, leerlingen, ouders en Medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

*Elke twee jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
Dit pestprotocol wordt ook op de website van de school geplaatst.*

Wat is pesten ?

Volgens Horner, Ross & Stiller (2012) is pesten lastig te definiëren. Onder de gebruikelijke definities van 'pesten' vallen: herhaaldelijk vóórkomen van agressieve handelingen tegen, en intimidatie of onderdrukking van, een slachtoffer dat zwakker is in termen van lichamelijke factoren, psychische of sociale macht of andere factoren die leiden tot een aanzienlijk machtsverschil.

Vormen van pesten:

- Doodzwijgen
- Buiten sluiten
- Psychisch en/of fysiek mishandelen
- Insluiten
- Buiten school opwachten
- Slaan of schoppen
- Achtervolgen
- Bijnaam geven en zogenaamd leuke opmerkingen over het desbetreffende kind maken
- Opdracht geven huiswerk te maken
- Bezittingen afpakken of vernielen
- Jennen/treiteren
- Verbaal geweld
- Slachtoffer voortdurend de schuld geven
- Lichamelijk geweld
- Beledigen
- Briefjes doorgeven
- Cyberpesten (via internet)

Deze lijst is niet volledig en kan helaas uitgebreid worden.

Het is van groot belang dat leerkrachten en ouders daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer normen en waarden worden overschreden.

Verschillen tussen plagen en pesten ?

De belangrijkste verschillen tussen plagen en pesten staan hieronder weergegeven:

Plagen

Gelijkwaardig (tweerichtingsverkeer)

Wisselend 'slachtoffer'

Humoristisch (kun je om lachen)

Af en toe (houdt op)

Niet gemeen

Pesten

Machtsverschil (eenrichtingsverkeer)

Hetzelfde slachtoffer

Kwetsend (kun je niet om lachen)

Vaak/voortdurend (gaat door)

Gemeen

Wat doen we preventief op onze school tegen pesten ?

Schoolregels:

Zowel in de klas als op schoolniveau zijn er afspraken op welke manier we met elkaar omgaan. Deze regels zijn tevens opgenomen in de schoolgids. Ook hangen ze zichtbaar in de klassen en worden aan het begin van het schooljaar, en indien nodig gedurende het schooljaar, met de leerlingen besproken.

De belangrijkste schoolregels m.b.t. omgang met elkaar zijn:

- We luisteren naar elkaar
- We laten elkaar uitpraten
- We praten, lopen en werken rustig
- We zijn zuinig op onze eigen spullen en die van een ander
- We helpen elkaar waar nodig
- We respecteren elkaar
- Iedereen mag meedoen (we sluiten niemand buiten)

In de bovenbouw worden de regels aan het begin van het jaar aangevuld met regels die de leerlingen zelf van belang vinden in de omgang met elkaar.

Dit worden de zogenaamde 'gouden regels' van de groep.

Bij overtreding van deze regels worden de leerlingen hierop aangesproken door de leerkracht of door andere leerlingen. Men heeft de overtuiging dat leerlingen vanuit die betrokkenheid bij het opstellen van regels, zich meer verantwoordelijk zullen voelen voor het naleven ervan.

De methode Kind Op Maandag

Op onze school worden thema's uit Kind Op Maandag gebruikt om aspecten van het sociaal emotioneel leren bespreekbaar te maken. Daarnaast wordt in de Bijbelverhalen verteld hoe God met de mensen omgaat en hoe mensen onderling met elkaar zouden moeten omgaan. Vanuit deze levensovertuiging wordt de leerlingen geleerd zorg te hebben voor elkaar en de mensen om hen heen.

De methode Kinderen en ... hun sociale talenten

Middels deze methode werken we doelgericht aan de sociale competentie van onze leerlingen.

De definitie van sociale competentie die aan de methode Kinderen en ... hun sociale talenten ten grondslag ligt is de volgende: Sociale competentie is het vermogen om adequaat te handelen in sociale situaties (Joosten, 2007).

De methode "Kinderen en ...hun sociale talenten" kent een cyclische opbouw, dat wil zeggen dat er geen hiërarchische opbouw is in de methode. Door de cyclische opbouw van de methode komen alle acht gedragscategorieën elk jaar terug op een hoger niveau, de doelen worden steeds complexer.

Deze acht gedragscategorieën zijn:

- ervaringen delen
- aardig doen
- samen spelen en werken
- een taak uitvoeren
- jezelf presenteren

- een keuze maken
- opkomen voor jezelf
- omgaan met ruzie

Iemand is volgens de methode sociaal competent als hij zich binnen deze acht gedragscategorieën adequaat gedraagt.

Elke les bevat materiaal voor een periode van twee weken.

Aan het begin van die twee weken worden de lesdoelen geïntroduceerd met een basisles, na een week volgt een vervolgles. Aan het einde van de tweede week wordt geëvalueerd met een terugblik.

Vervolgens staan tijdens die twee weken het doel en de lesdoelen uit de basisles centraal en leren de leerlingen het geleerde ook toe te passen in situaties in het dagelijks leven (bij iedere les worden hier suggesties voor toepassing gegeven) (Van Voorst van Beest et al., 2008).

Kinderen en ... omgaan met conflicten

Als aanvulling op de methode leren de leerlingen omgaan met conflicten zonder de eigen belangen of die van een ander te schaden.

Sociogram

Twee maal per jaar wordt een sociogram gemaakt in de verschillende groepen.

Het sociogram brengt vriendschaps- en werkrelaties binnen de groep in beeld.

Tevens brengt het in beeld welke leerlingen meer buiten de groep staan.

Op deze informatie zal de leerkracht anticiperen.

Leerling Volgstelsel ZIEN!

Middels het leerling Volgstelsel ZIEN! houden de leerkrachten twee maal per jaar de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen bij. Deze stellingen-/vragenlijst wordt door de leerkracht (en in de bovenbouw ook door de leerlingen zelf) ingevuld.

In de leerlingbespreking worden eventuele opvallende zaken besproken en indien nodig handelingsgericht gewerkt om de leerling te ondersteunen in zijn ontwikkeling.

SOVA-training

Eenmaal per jaar wordt onder schooltijd Sociale Vaardigheidstraining gegeven.

Ouders van leerlingen, die om een of andere reden in aanmerking komen voor deze training, worden hiervoor benaderd.

Samen met ouders en leerkracht van desbetreffende leerling wordt gekeken wat het kind, naast de algemene doelstellingen van de training, meer nodig heeft.

Gedurende 10 weken volgt het kind de training.

Eventueel wordt nog een terugkomdag georganiseerd om samen ervaringen te bespreken.

Lespakketten

Lespakketten als van Moed en Halt worden ieder jaar in de bovenbouwgroepen behandeld.

Positieve benadering:

- Kind van de Week (gedurende een week is een leerling Kind van de Week. Hij/zij heeft inspraak bij de keuze van spelletjes, doet de klassentaken, krijgt aan het einde van de week een foto met complimenten van de andere leerlingen etc-)
- Naar aanleiding van een spreekbeurt worden tips, maar ook vooral tops gegeven (complimenten)
- Goed gedrag wordt beloond (groepsgedrag of individueel gedrag)
- Nadat leerlingen samen hebben gewerkt wordt gevraagd wat er goed ging en op die manier elkaars inbreng, waar mogelijk, positief gewaardeerd

Aanvullende opmerkingen

Juist voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders vinden wij van groot belang.

Tevens zijn wij overtuigd van het feit dat een positieve instelling van de leerkracht een gunstig effect zal hebben op de groep.

Daarbij is het onzes inziens van groot belang dat de leerkracht vertrouwen heeft in de ontwikkeling van de leerlingen en vooral nadruk legt op de vorderingen en niet op de tekortkomingen.

Pestaanpak (wat doen we als er gepest wordt ?)

Op iedere plaats waar mensen samen komen, kan gepest worden, dus ook op onze school.

Als er sprake is van pesten, hanteren we *de vijfsporen-aanpak*, afkomstig uit het Nationaal Pestprotocol.

Vijfsporenaanpak

Deze aanpak is gericht op de vijf verschillende partijen die betrokken zijn bij het pesten:

- het gepeste kind
- de pester
- de ouders
- de klasgenoten
- de school

Hulp aan het gepeste kind

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden of je afzonderen zijn juist vaak reacties die een pester uit wil lokken. De leerling laten inzien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossingen het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders of beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen, hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Inschakelen hulp indien nodig (sociale vaardigheidstraining, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGZ).
- Zorgen voor vervolggesprekken (evaluatiemomenten) !

Begeleiding van de pester

- Praten, zoeken naar de reden van ruzie maken/pesten.
- Laten zien wat het effect van het gedrag is voor de gepeste.
- Excuus aan laten bieden.
- Pester mee laten denken aan oplossing wat te doen om de gepeste leerling een veilig gevoel te laten ervaren op school.
- Laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- Leerling leren op een positieve wijze relaties te onderhouden met andere kinderen (bijv. boosheid leren beheersen door Stop-denk-doe-houding).
- Contact tussen ouders en school Duidelijke grenzen stellen en consequenties aan het overtreden ervan verbinden (overleg, achterhalen van reden pestgedrag).
- Zorgen voor vervolgspraken (evaluatiemomenten met afspraken) !

Hulp aan de middengroep (rest van de klas betrekken bij het oplossen van het pestprobleem)

- Pesten aan de orde stellen en met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Overleggen wat mogelijke oplossingen zijn en over wat ze zelf kunnen bijdragen hieraan.
- Door rollenspel verschillende rollen aan den lijve ondervinden.
- Zorgen dat met respect met elkaar omgaan regelmatig op de agenda staat en in de klas aan de orde wordt gesteld.

Adviezen aan ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Ga uw kind niet overbeschermen, hierdoor plaatst u uw kind in een uitzonderingspositie welke het pesten juist in de hand kan werken.

Ouders van pestende kinderen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Stappenplan anti-pest protocol

Iedere melding van pestgedrag dient serieus te worden genomen.

Of die melding nu komt van leerlingen, leerkrachten of ouders/verzorgers.

Wanneer bepaalde signalen op pestgedrag wijzen, is het belangrijk zo vroegtijdig mogelijk te handelen.

Voor het adequaat aanpakken van een pestprobleem kan het onderstaande stappenplan als hulpmiddel dienen.

De stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste).

Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recent verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat.

Indien wenselijk kan de leerkracht de gedragspecialist of intern begeleider op de hoogte stellen.

Het team wordt, indien nodig, op de hoogte gesteld van het pestgedrag in verband met aanscherping van toezicht op het plein en dergelijke.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste.

Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd.

In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om het pestgedrag tegen te gaan/te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik kan worden gemaakt van beschikbare middelen.

Binnen een week vindt de eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig moeten observeren.

Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school.

Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Stap 3

Als ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag vindt er een terugkoppeling plaats, waarbij mededelingen worden gedaan met betrekking tot de afspraken.

Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste.

De leerkracht moet zelf inschatten wat het beste is: een gezamenlijk of afzonderlijk gesprek.

Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan worden de afspraken gehandhaafd en een volgend gesprek wordt gepland over twee weken.

Zo nee: er moet een analyse opgesteld worden, waardoor het mis is gegaan.

De leerkracht overlegt met de gedragsspecialist/interne begeleider.
Er wordt een handlingsplan opgesteld voor de komende twee weken.
Het team wordt hiervan op de hoogte gebracht.
Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen.
Er wordt een verslag hierover uitgebracht aan de gedragsspecialist/ intern begeleider.

Zijn de effecten positief, dan kan er langzaam afgebouwd worden.

Blijkt dat het pestgedrag ondanks de genomen maatregelen blijft voortduren, dan kan met toestemming van de ouders deskundige hulp worden ingeschakeld. Te denken valt aan de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Opmerkingen:

Alle concrete afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in ParnasSys.

Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld via Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Er kan besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Een tijdelijke oplossing kan worden gezocht in de sfeer van het overplaatsen van de pester naar een andere klas binnen de school. Daarnaast behoort ook het (tijdelijk) overplaatsen naar een andere school tot de mogelijkheden.

Stap 7

In extreme gevallen kan er voor gekozen worden de pester voor maximaal drie dagen een time-out te geven.

Stap 8

In het uiterste geval kan de pester worden geschorst dan wel van school worden verwijderd.

Deze maatregel moet bij de inspectie worden aangevraagd. Het spreekt voor zich dat schorsing of verwijdering alleen in het uiterste geval zal worden toegepast. Onze school is er op gericht alles in het werk te stellen de pester te begeleiden en te sturen opdat hij pas na het afronden van groep 8 de school verlaat.

Cyberpesten

Vormen van cyberpesten

Anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, het versturen van een e-mail bom.

20 % Van de leerlingen heeft te maken met cyberpesten !

Effecten

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school

Soms gebeurt het pesten buiten de school.

Maar als de ruzie en het pesten op school door gaat, heeft de school er veel last van. Het klimaat wordt hierdoor onveilig en kinderen kunnen minder goed leren.

Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Wat kun je doen om het cyberpesten zoveel mogelijk te voorkomen ?

- Toepassen en actualiseren van het pestprotocol
- Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten
- Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken
- Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken
- Schoolreglement aanpassen (bijvoorbeeld toevoeging van de tekst: het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot schorsing/verwijdering/disciplinaire maatregelen)
- Ouders informeren door bijvoorbeeld een ouderavond (ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet).

Ondertekening voor akkoord:

Namens het team

Naam:

Handtekening:

Namens de Medezeggenschapsraad

Naam:

Handtekening:

Namens de ouders

Naam:

Handtekening:

Namens de leerlingen

Naam:

Handtekening: